

Το περιοδικό εγκαινιάζει απ' αυτό το τεύχος μια στήλη επικοινωνίας με τις αναγνώστριες. Σας καλούμε, λοιπόν, να μας γράφετε τα προβλήματά σας και θα κάνουμε ό,τι μπορούμε για να σας βοηθήσουμε, όχι μόνο με τις συμβουλές μας, αλλά, όταν είναι δυνατόν, και με ουσιαστικά διαβήματα.

Όχι μόνο γυναίκες στην Πρώτη...

Αγαπητέ «Αγώνα της Γυναίκας».

Υπάρχει ένα πρόβλημα με μας, τις γυναίκες δασκάλες. Κάθε χρόνο απαραίτητα μας φορτώνουν την πρώτη τάξη στα σχολεία που υπηρετούμε. Μας καθηλώνουν για χρόνια στην πρώτη τάξη. Υπάρχουν δασκάλες που δούλεψαν είκοσι και τριάντα χρόνια μόνο σ' αυτή την τάξη. Μια ζωή! Οι άντρες δάσκαλοι δεν την καταδέχονται. Έχουν βολευτεί πίσω από ένα ψυχολογικό συμπέρασμα, που δεν έχω διαβάσει πουθενά, πως ταιριάζει στη φύση και στη μητρότητα της γυναίκας η μικρή τάξη. Έχει γίνει ταμπού και καθεστώς. Έτσι μια ζωή νταντεύουμε μωρά. Μωρά στο σπίτι, τα δικά μας παιδιά, μωρά στο σχολείο.

Καταδέχονται και ικανοποιούνται να παίρνουν την τάξη αυτή δασκάλες πενηντάρες, κουρασμένες ή κι έγκυες δασκάλες, ξέροντας πως σε λίγο θα πάρουν άδεια και τα παιδιά θ' αποδιοργανωθούν αντιμετωπίζοντας ένα καινούργιο πρόσωπο στην τάξη. Αυτός ο ψυχολογικός βιασμός δεν τους ανησυχεί.

Όμως οι άντρες συνάδελφοί μας σπούδασαν τα ίδια με μας, και προετοιμάστηκαν όπως κι εμείς για να γίνουν δάσκαλοι όλων των τάξεων. Δίδαξαν στα μονοθέσια για χρόνια, αλλά μόλις

αριβάρουν στα πολυθέσια, όρκο και σταυρό κάνουν κι απαρνιούνται για πάντα την πρώτη και συχνά και τη δεύτερα. Είναι δύσκολη υπόθεση η διδασκαλία της πρώτης κι όλα τα δύσκολα ξέρουν μια χαρά να τα φορτώνουν στις δασκάλες. Δεν ταιριάζει λένε στον αντρισμό τους και στο μουστάκι τους, όπως και στο μπόι τους, να δασκαλεύουν στα κούτσικα.

Δυστυχώς βολεύτηκαν ή μάλλον αναγκάστηκαν με τα χρόνια να το δεχτούν και μερικές δασκάλες, ιδιαίτερα παλιές, πως το πεδίο δράσης τους είναι μόνο η πρώτη και η δεύτερα και είναι ανάξιες νομίζουν, για πιο πάνω. Δυστυχώς και οι γυναίκες διευθύντριες δεν παίζουν σωστά το ρόλο τους. Αυτές είναι που είπαν την κουβέντα: «Δεν ταιριάζει στην πρώτη να βάλουμε άντρα». Πού το βρήκαν γραμμένο; Γέρασα πάνω στα βιβλία, αλλά δε διάβασα πουθενά τέτοια σοφά συμπεράσματα!!

Έγινε πράξη η ισοτιμία μας; Αν έγινε... τότε όλοι θα περνούμε με τη σειρά απ' το κανάλι της πρώτης.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Σούλα Ροδοπούλου
Δασκάλα

Έχετε απόλυτο δίκιο. Με πολύ χιούμορ μας περιγράφεται μια κατάσταση που διαιωνίζεται απαράδεκτα. Θέλουμε να σας πληροφορήσουμε ότι στη Σουηδία, κατά πρώτο λόγο, και στη Γαλλία, κατά δεύτερο, χρησιμοποίησαν άντρες δοκιμαστικά όχι μόνο στην πρώτη και τη δεύτερα, αλλά και στο νηπιαγωγείο. Θεωρήθηκε πως είναι

πολύ χρήσιμο για τα νήπια που στα σπίτια τους περιβάλλονται, συνήθως, από γυναίκες, να έχουν στο σχολείο έναν άντρα να τα φροντίζει. Και οι άντρες νηπιαγωγοί έκαναν τη δουλειά τους μια χαρά!... Πάντως ο Σύνδεσμος θα κάνει διάβημα για το θέμα σας στο Υπουργείο Παιδείας.

Τα παιδιά μας διαλέγουν μόνα τους τον δρόμο τους...

Αγαπητές φίλες,

Αποφάσισα να σας γράψω γιατί νομίζω ότι είστε οι πιο κατάλληλες για να μου απαντήσετε στα ερωτήματα που με απασχολούν. Το περιοδικό σας έπεσε στα χέρια μου σε φιλικό σπίτι και το βρήκα πολύ σοβαρό κι αξιόλογο.

Μεγαλώνω μια κόρη σχεδόν μόνη μου, ο πατέρας της είναι καπετάνιος του εμπορικού ναυτικού. Μέχρι τώρα η κόρη μου ήταν πολύ κοντά μου, με συντρόφευε, μου 'λεγε όλα τα δικά της, για τις φίλες της, για το σχολείο, για το πώς βλέπει το μέλλον, ένα σπιτικό, παιδιά... Ο πατέρας της κι εγώ θέλουμε να της φτιάξουμε ένα ωραίο σπίτι... Τον τελευταίο όμως καιρό είναι ιδιαίτερα νευρική, αργεί αρκετά βράδυα, φαίνεται να μη νιώθει πια στοργή και φιλία για μένα. Σήμερα, πριν φύγει για το φροντιστήριό της, μου 'πε να ξεχάσω αυτά που 'ξερα, γιατί οι καιροί άλλαξαν και δεν έχει σκοπό να μου μοιάσει.

Καταλαβαίνετε την πίκρα μου. Αυτό ήταν γραφτό να εισπράξω για όλα όσα έκανα για κείνη. Τί οφείλει λοιπόν να μένεις μέρες, νύχτες, χρόνια μόνη με το παιδί σου για να σου πει αργότερα πως δεν θέλει να σου μοιάσει;

Μαρία Κ.
Αθήνα

Επειδή η κόρη σας δε θέλει να σας μοιάσει και σας τό 'πε με το σκληρό τρόπο των εφήβων, που λένε ότι σκέπτονται χωρίς να φροντίζουν να μην πληγώσουν τον άλλο, δε σημαίνει βέβαια πως δε σας αγαπά. Το να μην έχει τώρα το ιδανικό που σεις φτιάξατε για κείνη, δεν είναι καθόλου παράξενο. Λέτε πως ηγαιίνει στο φροντιστήριο, αυτό σημαίνει πως θέλει να σπουδάσει και να δημιουργήσει δική της σταδιοδρομία. Αυτό σημαίνει πως θέλει να αποκτήσει αυτονομία, να σταθεί πρώτα στα πόδια

της, πριν φτιάξει το σπιτικό που εσείς θα θέλατε για κείνη. Ίσως να νομίζει ότι εσείς δεν εγκρίνετε τα νέα της σχέδια και νιώθει κάποια προσωρινή ψυχική απομάκρυνση. Απλώστε της το χέρι και, χωρίς να επεμβαίνετε, ζήστε δίπλα της τη δική της ζωή. Ίσως είναι τώρα επιθετική, αλλά αυτό δεν πρέπει να σας τρομάζει, στο βάθος ωριμάζει και μάλιστα σε σύγχρονη γυναίκα.

Την περιμένει μια ζωή πιο γεμάτη, πιο πλούσια από τη δικιά σας... Να τη βοηθήσετε κι εσείς να ακολουθήσει τα σύγχρονα πρότυπα κι όχι να θέλετε να μιμηθεί τον δικό σας τρόπο ζωής... Και κάτι ακόμα: δεν πρέπει ποτέ να περιμένουμε να εισπράξουμε αντάλλαγμα για όσα κάνουμε για τα παιδιά μας.

Όταν οι άντρες αλλάζουν επίσης

Αγαπητέ Αγώνα,

Είμαι ένας τεταρτοετής φοιτητής της Ιατρικής και διάβασα τυχαία το περιοδικό σας, που μου το δάνεισε μια συμφοιτήτριά μου.

Τί ευχαρίστηση, τί ανακούφιση, να ιδώ κάτι διαφορετικό από τα ημίγυμνα και υπερβολικά μακιγιαρισμένα μανεκέν που κοσμούν τα περισσότερα εξώφυλλα των περιοδικών, τί χαρά να διαβάσω για τα ουσιαστικά προβλήματα που αφορούν σήμερα τη ζωή της γυναίκας! Θα ήθελα, λοιπόν, να σας πω ότι κι οι άντρες επίσης έχουν ανάγκη τον φεμινισμό. Οι άντρες χρειάζονται

ακόμα κι αν δεν το πιστεύουν, ακόμα κι αν δεν το ξέρουν, να διαβάσουν, ν' ακούνε, για τη νέα θέση της γυναίκας και για τις ουσιαστικές αλλαγές που θα φέρει αυτή στη ζωή και των δύο φύλων.

Πρέπει να ξέρετε ότι υπάρχουν σήμερα άντρες, έστω κι αν αυτοί είναι μια φούχτα ακόμη, που πιστεύουν στην ανάγκη του γυναικείου κινήματος, και που επιθυμούν μ' όλη τους τη δύναμη να πάψει ο κόσμος να στηρίζεται στο ένα μόνο πόδι του.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Γ.Μ.
Φοιτητής Ιατρικής

Σας ευχαριστούμε πολύ για τα καλά σας λόγια. Πρέπει να ξέρετε ότι μερικοί απ' αυτούς τους λιγοστούς άντρες που αναφέρετε είναι ήδη μέλη του Συνδέσμου μας και θα χαρούμε πολύ ν' αποκτήσουμε και σας και άλλους φίλους σας που ανήκουν στη νεότερη γενιά των φεμινιστών. Με τη δική σας βοήθεια, των αντρών, ο αγώνας μας θα δικαιωθεί πιο γρήγορα ακόμα και είναι βέβαιο ότι θα φτιάξει η ποιότητα της ζωής και για τα δύο φύλα.